

Nástin scénáře odpoledního kult. programu Zašovské poutě 2002

Osoby:

rytíř

šlechtic z Kornitzů - moderátor

hrabě Karel Jindřich ze Žerotína a dědičný Pán na Krásně

olomoucký kanovník Jan Matěj z Thurnu a Wallesassina, infulovaný probošt

Představený trinitářů

trinitář

trinitář,

trinitář

světský kněz

světský kněz

1. světský kněz

2. světský kněz

Předvedení rytířské exhibice - rytíř a jeho práce s koněm ve válečném poli
po exhibici předjede rytíř před obecnstvo

Rytíř:

- *o válkách a bojích s Turky resp. Tatary*
- *o svém zranění, bloudění zjevení Matky Boží a záchraně*
- *o slibu zbudovat kapli na místě záchrany*

předstoupí hrabě z Kornitzů (dále jen Moderátor)

Moderátor (hrabě z Kornitzů):

- *že se hlásí o slovo také jako jeden legendami opředený podobně jako rytíř*
- *o tom, že nikdo nezná původ obrazu, tedy at' každý ví, že to byl on*
- *o umístění obrazu v kapli*
- *o vzrůstající úctě, zázracích a o sobeckém děkanovi z Meziříčí*
předá slovo hraběti Žerotínovi

předstoupí hrabě Žerotín

Hrabě Žerotín

- *o svém rozhodnutí vystavět kostel*
- *vzpomenout, kdo se stavby účastnil (podle kroniky)*
- *o své smrti a o zdárném dokončení stavby*

čtyři světští knězi přinesou model kostela

Moderátor:

- *poděkuje Žerotínovi*
- *vysvětlí, že je třeba kostel zasvětit pro službu Boží*
- *představí kanovníka Jana Matěje*

kanovník Jan Matěj:

- *představí se celým jménem (viz seznam osob v záhlaví) a vysvětlí, co je to "infule"*

Nástin scénáře odpoledního kult. programu Zašovské poutě 2002

- *o vyhovění žádosti a o benedikování kostela*
- *zmíní se o konsekraci kostela biskupem brněnským*

Moderátor:

- *poděkuje kanovníku Matějovi*
- *vysvětlí situaci obrazu (je dosud v dřevěné kapli opodál nového kostela)*
- *kanovníka Matěje a světské kněžstvo vyzve, aby se chopili milostného obrazu a přenesli jej do kostela*

Vyzvaní se odeberou k obrazu; mezitím model kostela obklopí otcové Trinitáři. Obraz je přenášen k modelu kostela. První jde kanovník Matěj s Moderátorem za nimi následují nosítka. Před modelem se zastaví.

Moderátor:

-pozdraví Trinitáře a představí je přítomným, připomene, že kostel byl zbudován pro ně

Předstoupí představený Trinitářů

představený Trinitářů:

- *poděkuje za obraz, ujistí o věrném střežení*
- *známi se o klášteře, litery byl schválen císařem Karlem VI. a bude zbudován*
- *vzpomene mocnáře Josefa II., který klášter zrušil s poznámkou o Božím království, které trpí násilí až doposud.*
- *vyzve k účasti na průvodu do Stračky, kde podpořeni přímluvou Matky Boží budeme všichni společně prosit za požehnání pro spravedlivé a za milost obrácení pro ty, kdo dosud nepochopili Boží lásku.*

Průvod s obrazem se odebere ke skutečnému kostelu, kde budou čekat knězi s asistencí jako čelo průvodu. Odchod do Stračky k Mariánské pobožnosti.

Zápis o historii obrazu a vzniku poutního místa Zašová ve farní kronice

Napsal Jossef Odstčil
farář

Nový obraz Panny Marie Zašovské.

Asi 6 kilometrů východně od Valašského Meziříčí na pravém břehu řeky Bečvy rozkládá se osada Zašová, k níž přiřažen jest také Střítež, jehož paseky po levém břehu Bečvy roztroušeny jsou až do vzdálenosti 10 kilometrův.

Zákoutí Zašovské od staletí hojně jest vyhledáváno od věřících, aby zde úctu vzdali Panně Marii a od Ní milosti si vyprosili před Jejím obrazem. Staří ctitelé Mariánští moravští pokládali milostivý obraz Panny Marie Zašovské po Zárošickém za nejšířší na Moravě. Dle pověsti starých lidí má prý obraz tento pocházeti z dob tatarských, totiž z roku 1241, **odzažto** se prý ve vsi hned pod lesem ležící, která "Zašila" slula, měl vynacházeti. Osada pozůstávala ze samých havířův a byla nepřátelským vojskem, asi tatarským, vypálena. Tenkrát prý Milostný obraz z tamějšího kostela zmizel a nalezen byl mezi trním, právě na tom místě, kde později dřevěný kostelíček v Zašové vystaven byl.

Historický původ milostivého obrazu. O původu milostivého obrazu vypravuje se toto: Jistý rytíř Moravský byv pohanskými nepřátely stíhán utekl se do lesa, a bloudiv v lese dlouho bez pokrmu padl na kolena svá a Boha Všemohoucího a Matičku Boží o pomoc a vysvobození s vroucností velikou prosil.

V tom zjevila se mu Matička Boží ježto zvaná Pomocnice křesťanů se svým malým Děťátkem, jež na pravé ruce nesla, a pravila mu, aby se uchopil pásku, který mu do rukou podala, a aby za ní beze vši bázně kráčel, že jej Ona na místo bezpečné uvede. Což když tento s velikou důvěrou učinil a pustým lesem kráčel, všude jej ptactvo s líbezným svým zpěvem provázelo, až konečně onoho místa zašel, a kde onen obraz v trní složený se vynacházel, a což také ihned dobrotivá jeho Velitelkyně s očí mu zmizela. Na tom místě dal dřevěnou kapličku vystavěti, a obraz v trní nalezený v ní k úctě veřejné vystavil

Ctitelé Moravští, kteří sem k milostivému obrazu připutovali, velikých milostí od Boha na přímluvu Rodičky Boží dosahovali, což když se rozneslo, děkan meziříčský žádostiv jsa milostivý obraz tento ve svém farním kostele míti, poručil, aby do meziříčského kostela přinesen byl, obraz však ihned druhého dne na to zmizel a na svém prvejším místě v Zašové nalezen byl, což prý se po třikráte státi mělo.

O původu obrazu Panny Marie Zašovské zaznamenal roku 1712 Střezovský, spisovatel a farář v Pavlovicích u Přerova, v knize "Rubinus" (strana 14) velmi zajímavou zprávu. Mluvě totiž o radu Blahoslaveného Jana Sarkandra, připomíná, že po matce světec ten pocházel ze šlechtického rodu Kornicův a že týž rod Kornicův dal malovati obraz Panny Marie Zašovské. Píšeť Střezovský takto: "Aniž toto smíme mlčením pominouti, že staří Kornicové, vojanského ducha mužové, vynikajícími také byli ctiteli Mariánskými. V kostele dědiny Zašová zvané, (který jest filiálkou kostela Rožnovského) Nejblahoslavenější Panny Marie - Syna Božího na paži nesoucí. Obraz od nepamětných dob slyne zázraky, jak dostatečně dosvědčují přečetné různých lidí, i vyššími církevními důstojnostmi, i krví? věhlasem se stkvoucích, zavěšené u Divotvůrkyně z vděčnosti záslibné dary, žádný však smrtelník o jeho původu promlouvati nemohl, aniž odkud by byl přišel? říci uměl; prese vši píli, s jakou častěji drudy a také nyní od nového Rožnovského duchovního správce, pana Františka Karla Wagnera, mariánské úcty horlivého milovníka, potom bylo pátráno. Nedávno náhodou zajisté přešřastnou navštívil jsem i já Mariánské pobožnosti sídlo, a prohlížeje bázlivěji Veliké Matičky obraz, spatřil jsem muže šlechtického a za těžkého brnění oděného, na témže prastarém obrazu, po levém Bl. Panny boku, an vkleče se modlí: a zároveň zpozoroval jsem u nohou mazlíčího se obrněnce maličký Hornicův znak rodinný. Čím jsem nejenom byl poučen, že ten *zázračný* obraz od Horniců pochází: nýbrž i dostatečný podán

Scénář kulturního programu o pouti v Zašové r. 2003 (podle knihy M. Bystřického „Portáš Jurka“)

Účinkující:

Vypravěč

Křenek starší

Křenek mladší

Trinitáři:

Minister Vincenc

otec Tomáš

sbor Trinitářů (zpěváci)

Vypravěč:

Bylo to první neděli v červenci r. 1734. Sotva se ukázaly růžové červánky nad tmavým temenem Radhoště, probudily se Bystřické hvozdy k novému životu. Natisíce opeřených koncertních mistrů ladilo své nástroje k jásavé ranní modlitbě, aby jí oslavilo svého Tvůrce. -

Z výstavného bystřického fojtství, vyšel fojt Jiří Křenek, se svým třináctiletým synkem Jurkou. Oba byli svátečně ustrojeni. Cílem jejich cesty byl zašovský klášter. Fojt si nepřál, aby bystrost a nadání jeho synka zůstaly ladem. Chtěl ho proto svěřit zašovským mnichům, aby se postarali o jeho dostatečné vzdělání. -

Fojt s Jurkou šli spočátku mlčky. Fojt byl zabrán do vážných myšlenek a Jurkova duše se kochala nádhernou nedělního rána. -

Přišli na kraj lesa:

Fojt: Víš-ji pokolikátej idem na púť do Zašovej?

Jurka: (chvilku v duchu počítá)
Hádám, že posedmej!

Fojt: Po devátej!
Ponájprv zme tam byli, dyž ti byly štyry roky. Vtedy sem ťa nés celú cestu na zádoch.

Jurka: Och, to ste sa zahřili, tatíčku!

Fojt: Zahřil! Ale rád sem to udělál. Dodnes, tuším, nevíš, proč sme tam šli.

Jurka: „Nevím, řekněte ně to, tatíčku!

Fojt: No dnes ti to řeknu. Počůvaj a dobře si zapamatuj, jaké dobrodiní nám Panna Maria zašovská vtedy prokázala.

Vypravěč:

A fojt začal vzpomínat na událost z Jurkova dětství, kdy ho, coby batole, vystrašil jeden zbojník, až z toho malý chlapec dostal „bředisko“. Tlouklo to s ním každý den o zem, modral a dusil se. Když selhaly všechny pokusy o vyléčení, napadlo nešťastnou maměnku zanést synáčka do Zašové ku svatě vodě. A teprve na tom šťastném místě v údolí Stračky našel malý Jurka opět zdraví.

Fojt: A od téj doby chodíme do Zašovéj každého roku. No, včil sú tam bohoslužby každú nědělu, ale spěšěj to tak nebývalo.

Jurka: A jak to bývalo, tatíčku?

Fojt: Povím ti všechno, co vím o Zašovej.

Zašová je slavné valašské pútní místo. O tom, jak vzniklo, vykládal mi kdysi rožnovský pan farář. Bylo to v době – je tomu už pětset let - kdy divocí Tataři se valili do našich zemí. Co jim přišlo do cesty, všechno zničili. Byli aj stateční, kteří sa jim do cesty postavili, jak aj jeden rytíř z rodu Korniců. Šak sa dívaj...

U rybníka se objeví rytíř a předvede souboj s Tatarem. Utrmáceně přejde ke scéně. Zatímco se blíží, fojt pokračuje ve vyprávění:

Fojt: Po těžkém boji zablúdl v hustém lesi. Blúdl už tři dni, až utmácený opřel se o skálu a usnul. Ve snu sa mu zjevila Matka Boží s Ježíškem v náručí a podávala mu šňoru ze sřapcem. Dyž sa rytíř probudil viděl okolo sebja samé bařiny, a na stráni chalupy.

Vypravěč:

Rytíř učinil slib, že na místě své záchrany nechá postavit kapličku a do ní vloží obraz Panny Marie, jak se mu ve snu ukázala. Slib také splnil a od těch dob sem lidé putují až doposud.

Rytíř vstane vezme obraz pověsí ho na stojánek, pak poklekne. Trinitáři-zazpívají „Salve Regina...“ Rytíř během zpěvu vstane a zadumaně odchází.

Jurka: Říkali ste, tatíčku, že v Zašovej nebývaly bohoslužby každý deň.

Fojt: Bať že nebývaly! Eště před desetima rokama chodíval tam rožnovský pan farář enem ráz za měsíc. Ale včil je tam dost' kněžů. Je tomu teprv deset roků, co tam přišli Trinitáři.

Vypravěč:

A Fojt vysvětloval, že Trinitáři jsou řeholníci, kteří žijí společně v klášteře. Jedni – ti studovaní - jako kněží, druzí jako frátři, kteří zajišťují klášterní život ať už jako kostelníci, kuchaři, malří či zahradníci. Řídí se přísnými řeholními pravidly, nemají majetek ani vlastní rodinu. - Jejich původním a nejdůležitějším úkolem bylo, shánět peníze na vykupování křesřanů, kteří se ve válečných dobách dostali do muslimského zajetí a otroctví. Bylo zaznamenáno i množství případů, kdy řeholníkovi na trhu s otroky došly finanční prostředky, a tak se sám vzdal vlastní svobody, jen aby dosáhl propuštění ubohého otroka, kterého doma oplakávala rodina. - Jurka pozorně naslouchal otcovu výkladu...

Jurka: Chudáci!

Fojt: Jací chudáci!? Sú to ozaj chlapi! To všechno z lásky k bližnímu. Či je to malý skutek lásky dať sa dobrovolně do otroctva za člověka, kterého před tým ani neznál?

Vypravěč:

Tak přišli až ke klášteřu. Byli vpuřtěni těžkými dvěřmi a uvedeni k představenému klášteřa ministeru Vincencovi.

Mín.: Co vás přivádí do našeho klášteřa?

Fojt: Sem Jiří Křenek, Fojt na Hruběj Bystřici a toto je můj syn Jurka. Idu vás, velebný oče, poprosit', abyste vzali Jurku do vašeho klášteřa a pocvičili ho. Čist', psat' a počítat' už umí a protože má dobřú hlavu, bylo by škoda, dyby sa nevyučil dál. Povolení milostivej vrchnosti mám.

Vypravěč:

Minister Vincenc se poradil s ostatními řeholníky a nakonec souhlasil. Představil hosty celé komunitě a provedl je klášterem, kostelem i velkou zahradou. A bylo se na co dívat. Když přišli do zahrady, ani netušili, že jsou asi první z místních, kteří uvidí začátek velkého díla, které znamenalo velkou úlevu v chudobě valašského lidu.

Minister: A tady je naše zahrada. Pojd'te ukážu vám záhony cizokrajné zeleniny. Co byste řekli na tento keřík?

Fojt: To je divná rostlina!

Ukáže na keřík obuškem.

Minister: Latinky se jmenuje Solanum tuberosum, Italové jí říkají „tartufoli“, z čehož vzniklo německé „Kartoffel“. My Moravané, kteří jsme tu rostlinku poznali v cizích zemích, nazvali jsme ji prostě „zemák“. Daří se jí v každé i kamenité zemi.

Fojt: Odkud jste ji přivezli?

Minister: Ze Španělska. Studoval jsem tam a když jsem byl hotov, poslali mě představení do Zašové, abych tu působil mezi svými krajany. Mimo jiné dovezl jsem i několik zemáků na zkoušku a jak vidíte, líbí se jim na Valašsku.

Jurka: A co sa z toho může jest'?

Minister: Jedlá část zemáků je v zemi. Pod keříky vyrostou do podzimu jedlé hlízy, které v sobě obsahují mnoho škrobu a jiných výživných látek.

Vypravěč:

A tak se oba Křenkové jako první v kraji dověděli o bramborách. Ještě jim pan minister vysvětlil, že v Evropě jsou známé už 200 let, že jejich původní vlastí je Jižní Amerika a že v r. 1616 na francouzském královském dvoře zemáky podávali jako vybranou pochoutku.

Minister: A tu je království otce Tomáše. Otec Tomáš se kromě duchovní služby zabývá již řadu let štěpováním ovocného stromoví. Určitě pro vás bude mít nějaké překvapení.

K otci Tomášovi:

Odpusťte, Otče, že Vás vyrušujeme. Bystřický fojt Křenek nám tu přivedl svého synka a projevil zájem o naše hospodářství.

Tomáš: Taková návštěva mě teší.

Křenkové políbí otci Tomášovi ruku.

Fojt: *rozhlíží se* Tolěj ovocných stromků jsem ešče nikdy neviděl. Budete jich takéj prodávat'?

Tomáš: Ano. Za tím účelem jsem založil školku. V prvním roce, když jsem přišel na Valašsko, jsem se přesvědčil, že je zde málo ovocného stromoví, ač podnebí je pro některé druhy velmi příznivé. Když jsem byl přeložen z Francie do Zašové, jakoby v předtuše, vzal jsem několik druhů jabloňových roubů a jak vidíte, pár let a jaký les z nich vyrostl.

Neměl bych se chlubit, ale musím vám ukázat jeden druh jablek, kterému se na Valašsku zvlášt' líbí. Trvalo mi to několik let zprašování, než se ukázalo to pravé jablíčko. To jsou ona. Až uzrají zbarví se do žluta. Nevím, je-li kde chutnější jablko? Podle podlouhlého jádrovitého tvaru nazval jsme je jadrnicemi.

Scénář kulturního programu o pouti v Zašově r. 2003 (podle knihy M. Bystřického „Portáš Jurka“)

Fojt: Budu vás prosit o pár ščepů, velebný pane! Doma mám enem jednu jabloň, kerúisto sadil staříček mojeho předchůdca. Chcu si vysadit ovocnú zahradu, ale nevěďél sem, kde sa obrátit o dobré ščepy.

Tomáš: Až na podzim opadne listí, přijed'te si pro ně k nám. Vyberu vám nejlepší druhy a poradím, jak sázet. Rád bych se dožil doby, kdy budou všechny valašské dědiny ukryty v zelení ovocných stromů.

Vypravěč:

Fojt na knězova slova souhlasně přikývl. I jemu leželo na srdci povznesení rodného kraje a nyní se vděčně radoval, že se tohoto úkolu ujal zašovský klášter. A vnitřní hlas mu chválil jeho čin, že dává syna na vzdělání do kláštera, aby odtamtud přinesl do zapadlé Bystřice snahu o zlepšení bědného hospodářského života.—

Farář:

O necelé půlstoletí v roce 1782 bylo zákonem, který podepsal císař Josef II jen na Moravě zrušeno 40 klášterů. Mezi nimi byl i klášter Zašovský. Zrušení bylo provedeno komisařem hrabětem Salmem pondělí 15. prosince 1783. Kněží byli posláni do diecézní duchovní správy, bratři propuštěni do širého světa a majetek kláštera propadl státu. V zachovaném protokolu čteme, že byla zabavena finanční hotovost kláštera, která činila pouhých 9 zlatých. Avšak množství drahocných liturgických rouch a mešních nádob, které darovala šlechta z okolí i prostí poutníci měla hodnotu nevyčísitelnou. O kulturním významu kláštera svědčí 2000 knih, které se také objevily na seznamu zabaveného majetku.

Jen v průčelí kostela zůstali němí svědkové zašlé slávy trinitářského řádu. Dodnes na nás shlížejí postavy svatých zakladatelů Felixe z Valois a Jana z Mathy. Duch zbožnosti klášterních bratří však nezahynul i přes četná protivenství, která v minulých dobách náš kraj i drahou vlast sužovala. Pokračujme v slavné tradici poutního místa Zašová a vydejme se na krátkou leč symbolickou pouť k pramenu naší Paní Pomocnice křesťanů...

Řadí se procesí a odchází do Stračky.

Scénka „Zával ve Stračce“ pro pouť v Zašové r. 2004

(z různých pramenů sestavil P. Vojtěch Daněk, farář)

Účinkující:

– Spisovatel P. Adolf Bayer

– Pamětník

rožnovské procesí:

– Muž

– Žena

– Dítě

– Korouhevník

jičínské procesí:

– Zlý kostelník Krammer

– Frau Neutitschein

– Korouhevník

– 1.družička se svíci

– 2.družička se svíci

dechovka

P. Bayer: Velevážené publikum, poutníci zašovští, přátelé tohoto svatého místa. Byl jsem poctěn pozváním přes propast času více než jednoho sta let, abych vás pozdravil ve Vašem jedenadvacátém století, na tomto posvátném místě. Bylo mi radostí přesvědčit se, že úcta k Matičce Boží i nadále žije. Stejně rád bych také věděl, žijete-li vy i vaše dítky ve spravedlivé bázni Boží.

Tedy abych se vám představil. Jsem Pater Adolf Bayer, kaplan v Hrabové. Láska k poutnímu místu Zašová, mě vedla k tomu, že jsem L. P. 1904 sepsal drobné dílko O památkostech Poutního místa Zašové. Při častých návštěvách Zašové i okolního kraje slyšel jsem zajímavá svědectví i příběhy, ze kterých si i vy můžete vzít moudré ponaučení.

Pamětník: Ale vítám Vás pane kaplane. Tak zase putujete kolem Bečvy, abyste tahal rozumy z mojí unavené hlavy?

P. Bayer: Tak, tak, vyžádal jsem si dovolení veledůstojného pána. Chtěl bych pookrát na zdravém povětrí nádherného Valašska a zase i něco užitečného a moudrého pro příští pokolení zaznamenat.

Pamětník: A jakpak jste daleko s Vaší knihou

P. Bayer: Skládám střípek ke střípku, zrno k zrnku. Nebude to kniha v pravém slova smyslu, jen malá a laciná brožurka, aby prostý lid měl při ruce poučení o milostiplném místě v Zašové.

Pamětník: Ba, ba! Záslužná práce! Kde jsou ty doby, kdy jsem vodil rožnovské procesí. Dnes mě už nohy neslouží. Ale kdysi – po svém tatíčkovi jsem převzal žezlo procesního kantora! Vždy o sv. Petru a Pavlu vedl jsem zbožný lid k Panně Marii a předzpěvoval... V horku, zimě, za deště i bouřky, ani jedenkrát jsme nevynechali!

Scénka „Zával ve Stračce“ pro pout' v Zašové r. 2004

(z různých pramenů sestavil P. Vojtěch Daněk, farář)

P. Bayer Však to mám poznačeno ještě z minula, když jste mi umožnil nahlédnout do staré fojtské kroniky ve Viganticích.

Vytáhne zápisník a předčítá:

L. P. 1824 právě o svátku sv. apoštolů Petra a Pavla strhla se tak hrozná bouře a krupobití, jakou lidé nepamatovali. Úroda byla zničená a potok Hážovka se tak rozvodnil, že odnášel s sebou stodoly, chlévy, můstky, chlévy i lidské příbytky. Horní ulice a náměstí byly tak zaplaveny, že ztěžilo se dalo na koni přebrodit.

Pamětník: Od těch dob rožnovští každým rokem putují do Zašové s vděčností za to, že nikdo tehdy nepřišel o život. A řeknu vám, také se už nikdy taková pohroma neopakovala.

Odmčí se:

Ale jednu pohromu jsem přece jen zažil. Tatíček žili, byl jsem malý ogar. Nebyla to bouře, – – bylo to něco horšího. Běhá mně mráz po zádech při té vzpomínce.

P. Bayer: *přisedne si, v ruce zápisník a tužku, dychtivě:*
Povídejte! Co se tehdy stalo:

Pamětník: To neštěstí se stalo při rožnovské pouti L.P. 1857

Na scénu přichází rožnovské procesí. Zastaví se u předního okraje hlediště. Korouhevních opře korouhev o zem, zůstane stát. Ostatní pokleknou a zbožně se pokřizují. Hudba hraje sloku mariánské písně. Když dohraje.

Pamětník Zbožně jsme se účastnili služeb Božích. Věděli jsme, staří i mladí, že je to vděčnost Bohu a důvěra v mocné přímluvy Matičky Zašovské, které nás do Božího chrámu přivádějí. – A najednou kde se vzali tu se vzali poutníci z Nového Jičína, Němci, jako by tu byli jen oni, jako by jim kostel patřil...

Na scénu přichází Jičínské procesí. Postaví se u předního okraje hlediště vedle rožnovských. Nedbale pokleknou alá „pukrle“ kříž „muří noha“, přitom se dívají vyzývavě a zamračeně po rožnovských.

Krammer: *strká do rožnovských a vykřikuje*

Gehen weg! Uchni – my daleko – bolí nocha

Rožnovští se tváří pohoršeně, vstávají a neochotně couvají. Jičínské se tlačí na jejich místo. Korouhevník jičínských vítězoslavně zabodává korouhev do země.

Krammer: Freulein, die Kerze! Alou – sfička gebt Heiliger Mutter!
(frojlanj dý kcherce alou sfička gebt hajligr mutr)

Dvě družičky s tlustými svícemi popojdou dopředu, chichotají se, stavějí svíčky na zem. Ustoupí bokem a baví se mezi sebou. Rožnovští odcházejí dozadu ze scény.

Pamětník To se nám ještě nikdy nestalo. Vyrušovali, hlučeli, z kázání jsme nic neměli. I teď se stydím za myšlenky, které mě tehdy na svatém místě napadali.

Scénka „Zával ve Stračce“ pro pouť v Zašové r. 2004

(z různých pramenů sestavil P. Vojtěch Daněk, farář)

P. Bayer: A to nemohl někdo z místních zakročit?

Pamětník: *mávně rukou:*

Jičíňáci nebyli takoví chudáci, jako my Valaši. Jistě toho nebylo málo, co zašovskému kostelu přinesli. Pan farář si je nechtěl pohněvat.

P. Bayer: S tím ale přece nelze souhlasit, aby pro pár grošů bylo trpěno rouhání na tak milém místě!

Pamětník: *tváří se tajuplně a krčí rameny.*

Ne abyste si, pane kaplane, myslel, že chci dělat z Pána Boha zlého drába – ale co se stalo pak, v tom každý viděl prst Boží.

Hudba hraje další sloky Mariánské písně. Připraví se scéna „Ve Stračce“.

Bayer s pamětníkem zůstávají vpředu a pokračují v rozhovoru.

Pamětník: Když se to v kostele tak pokazilo, odešli jsme do Stračky k prameni. Těšili jsme se, na posvátné ticho a chládek toho místa.

Přichází procesí rožnovských. Muž předřikává Zdravas a končí tajemstvím: Se kterým jsi Panno Alžbětu navštívila, Ostatní odpovídají Svatá Maria...Pak Sláva Otci...

Muž: Matičko Boží, Zašovská, pod plášť tvé mocné ochrany se utíkáme, pros za nás u svého Syna. Jsme chudí poutníci. Z velké lásky jsme připutovali, kolena svoje sklonili, na modlitby a zpěvy se těšili, avšak ani na svatém místě chrámu Páně jsme pokoje nenašli. Přicházíme k tobě, Matičko Boží, svou bolest Ti žalujeme. Zastaň se svých dětí a narovnej křivá srdce těch, kteří bloudí...

Pamětník: *pokračuje ve vyprávění*

Tak se můj tatíček modlil, protože nás velmi u srdce bolelo, že zbožná pouť k Matičce zašovské byla tak lidskou pýchou poskvrněna. Ani jsme si nestačili vydechnout – svaté vody nabrat a jičíňáci nám za zády dupali a k prameni se hrnuli.

Na scénu vběhne jičínské procesí. Korouhevních nese korouhev neuctivě přes rameno. Všichni s výkřiky (děvčata s pištěním) se shlukují k prameni, rožnovské odstrkují. Rožnovští se schoulí do protějšího kouta, zakrývají si tvář rukama, muž se mračí.

Jičíňáci u pramene nabírají vodu do džbáňku, nejprve pijí, pak po sobě stříkají. Děvčata se nakonec chytou za ruce a dupají v pohoršlivém tanečku. Dospělí se jim smějí navzájem se poplácávají a směrem k rožnovským se pošklebují a dělají dlouhý nos.

Pamětník: Nebudete věřit, důstojnosti, ale když to bezbožné rouhání bylo už nesnesitelné najednou vidíme, jak skála nad pramenem se dvakrát pohnula na jednu i na druhou stranu a pak se z hrozným rachotem zřítla na nešťastné jičíňáky.

Skála sestavená z banánových krabic se zřítí na jičíňáky a ti s hrozným řevem padají na zem a zůstávají ležet bez hnutí.

Pamětník: Zůstali jsme celí bez sebe z té hrůzné podívané. – A viděli jsme v tom prst Boží.

P. Bayer: *varovně zdvihne ukazovák*

Scénka „Zával ve Stračce“ pro pout' v Zašové r. 2004

(z různých pramenů sestavil P. Vojtěch Daněk, farář)

No, jen opatrně s tím prstem Božím. Dopbrému Bohu nesmíme přičítat pomstychtivost. Jistě ta událost může mít i jednodušší vysvětlení. Skála byla zvětřalá a nevydržela otřesy, které způsobili neukáznění poutníci.

Mezitím rožnovští přistupují k mrtvolám a odnášejí je za ruce a za nohy ze scény.

Pamětník: Bylo to, pane kaplane, hrozné. Mrtvých a raněných bylo dohromady patnáct. A pochovali je na zašovském hřbitově

obrábí se do publika:

...vedle kostela, kde je teď parčík.

P. Bayer: *obrábí se k publiku a nakročí blíže k němu*

Ano šel jsem se tehdy v tom roce devatenáctistémčtvrtém – a vidíte už je to sto let – podívat na zašovský hřbitůvek. A našel jsme místo křížem označené, na kterém ti nešťastníci byli pochováni. Pod křížem byla dokonce na plechu celá ta hrozná událost vymalována.

Pamětník: Dnes už máte hřbitov na jiném místě. Ale jiná zákoutí zůstala zachována jako před staletími. Patří k nim především údolí Stračky a chladivý Mariánský pramen. Místo, které po staletí poskytuje stín generacím zbožných poutníků.

P. Bayer: Pojd'me tam i my. Ale v pokoře a zbožnosti. Křesťané s vírou v mocnou přímluvu Panny Marie a ostatní s úctou ke starobylé tradici hledání dobra, lásky a spravedlnosti.

Začne se řadit procesí do Stračky.

Scenář kulturního programu a pouli v Zašové 2005

Účinkující:

1. anděl Inspirin
2. Mistr Jiří
3. Mistr Šichan
4. hrabě Kornitz
5. hrabě Žerotín
6. Trinitář
7. kaplan Žlebčík
8. farář Arnošt
9. farář Boháč
10. malířka Bognerová
11. malíř Alt
12. fojt
13. lidový malíř Petr
14. 1. nosič mlčí
15. 2. nosič mlčí
16. biřic Josefa II. mlčí

U malířského stojanu dokončuje obraz na dřevěné desce Mistr Jiří od sv. Jiřího. Do středu jeviště vstupuje Inspirin.

Inspirin: Velevážení poutníci, dobré duše křesťanské, sestry a bratři v Kristu shromáždění, především bych se vám rád představil. Jsem anděl Inspirin. Ne, prosím, nesmějte se. Já vím, že modernímu člověku toto jméno připomíná jistý lék. Ale vždy tomu tak nebylo. Mé jméno se dosud těšilo vážnosti, neboť po celá tisíciletí křesťanského věku jsem byl poslán ku zbožným umělcům, abych je inspiroval myšlenkami rajske krásy a pak jejich ducha pobízel ku tvorbě malířské, hudební či sochařské. Nebeský Otec, náš stvořitel, poslal mě dnes k vám do Zašové, abych vám vyprávěl vznešený a dojmavý příběh líbezného milostného obrazu Matky Boží Panny Marie, který je po staletí v Zašové uctíván. Jsem anděl. Prostor a čas pro mě nic neznamená. Proto vy, kteří mi chcete popřát sluchu, následujte mě do století XV. *Odstupuje stranou.*

Mistr Jiří: *(promlouvá do posledních tahu štětce)* ...tak, a obraz je hotov. *(odkládá paletu a protahuje se)* Práce mi šla nadmíru dobře od ruky. Antičtí Řekové by řekli: „Múza tě políbila!“ Jenže já nejsem pohan na múzy nevěřím. Jsem křesťan a vím, že ruku mi vedl anděl Inspirin. Vždyť jsem maloval jeho Královnu. Jen se podívejte! *(Natáčí stojan do hledíště. Vzhled obrazu č. 1)* Toť Královna andělu v celé své kráse a vznešenosti. *Znovu se sklóní k obrazu a provádí štětce drobné opravy.*

Inspirin: Sami se můžete přesvědčit s jakou úctou mistři dávného středověku o mě mluvili. Jak mi byli vděční. Jsme na hradě pražském v dílně slavného mistra svatojiřského oltáře. Mistr Jiří proslul svým umem široko daleko. Teď právě dokončil obraz, který si u něj objednali páni Kornicové ze Slezska. Rod udatných rytířů a přitom zbožní křesťané.

Vchází hrabě Pán Kornic.

Hrabě Kornic: Nuže, Mistře? Vidím, že dílo je hotovo. Tu máš dukáty za dobře odvedenou práci. Já již musím spěchat do Slezska ke své paní. *(zasněně a zamilovaně)* – Zbožná duše, miluje ten kraj a šíří úctu k matce Boží. Jistě ji udělám radost! *(Přebírá obraz, ležerně jej skládá do podpaždí a odchází.)*

Inspirin: Byla to snad zbožnost choti pána z Korniců a její láska k prostému lidu, která způsobila, že obraz se najednou objevil zde (*rozmáchně se pravící po okolí*)– uprostřed valašských lesů. Šlechtná paní věděla, po čem touží srdce zbožného a pracovitého lidu valašska. S velkou láskou a úctou přilnuli místní k tomuto obrazu. Na dlouhou dobu se stalo vyobrazení zašovské Bohorodičky magnetem, který přitahoval poutníky ze stále větších a větších dálek. Léta však plynula a podepisovala se nejen na vráskách generací poutníků, ale i na posvátném obraze. Už jsme ve století sedmnáctém.

Přichází fojt s místním umělcem.

Fojt: (**přeložit do nářečí**) Vedu tě, Petře k našemu obrazu, aby ses na vlastní oči přesvědčil, jak starobylé je to dílo. Nic netrvá věčně. Podívej, jak už je oprýskaný a svíčkami začouzený. Co myslíš! Dal bys ho do pořádku? Tetka Vranečková si pochvalovala, jakého jsi ji namaloval sv. Jána na sklo. Tady máš obraz hotový, jen ho trochu vybarvit...

Petr: Dobrá Fojte. Za dvě kury a pytel ovsá!

Fojt: Nejsi z levného kraje! Ale plácne si

Fojt odchází, Petr se naklání k obrazu, pak si rozbaluje malířské nádobičko a začíná štětcem čmřkat po obraze.

Inspirin: Lidé zlatí, tady jsem se snažil také inspirovat. Příliš se to ale nedařilo. Vdechoval jsem do Petrovy palice vznešené představy, jenže ty stále narážely na oves a kury, které mu slíbil fojt. Ale nechci být nespravedlivý. Oprava si sjednanou odměnu zasloužila a lidé byli spokojeni. Obraz jim zazářil v nových barvách.

Malíř Petr uchopí obraz ze stojanu, zálibně si jej prohlíží a natáčí a nakonec jej ukazuje do hlediště. Vzhled obrazu č. II

Zároveň přichází fojt. Prohlíží si obraz, odstupuje, spokojeně pokyvuje hlavou.

Fojt: Jsi, Petře, pašák. Teď bude obraz jako nový. Náš nový dřevěný kostelíček je už hotový. Vele důstojný pán děkan z Rožnova slíbil, že o svátku Navštívení Panny Marie přijede a kostelíček vysvětlí. Konečně bude mít Matka Boží vznešenější stánek, než byl ten ubohý přístřešek na návsi. Petře, zastav se na fojtství. Dostaneš slíbenou odměnu.

Petr odkládá obraz na stojan a spolu s fojtem odchází. Anděl Inspirin se chápá obrazu, staví se doprostřed scény s obrazem na hrudi a vypráví.

Inspirin: Zašovjané se těšili z milého kostelíčka, který si postavili uprostřed hřbitova. Jak šel čas, poutníků neubývalo. Dokonce se roznesly zprávy o podivuhodných uzdraveních na přímluvu zašovské Bohorodičky.

Také katolický pán hrabě Karel Jindřich ze Žerotína byl podivuhodně vyslyšen.

Přichází hrabě Žerotín následován dvěma zedníky, kteří nesou na nosítkách zašovský kostel. Postaví se na bok a hrabě se obrazu hluboce ukloní. Inspirin pokračuje

Tento šlechtný pán se rozhodl pro obraz v Zašově vystavět důstojnou svatyni jako projev díky za milost Bohem projevenou a na upevnění katolické víry v našem kraji.

Hrabě Žerotín: Prozřetelnost Boží mi nedopřála dožít se ukončení stavby. Ale mé drahé přibuzenstvo pokračovalo v započatém díle a kostel byl v r 1725 dokončen.

Inspirin: Ještě větší slávy se kostel dočkal o 17 let později – 29. července 1742 – Tato mariánská svatyně byla v onen slavný den vysvěcena olomouckým biskupem Jakobem Arnoštem Lichtenstejnem a za veliké účasti věřícího lidu byl do ní

přenesen milostný obraz Matky Boží. Tak se dostal pod dohled bdělých strážců bratří Trinitářů, kteří v Zašové od počátku osmnáctého století přebývali.

Vstoupí trinitář uklání se před obrazem, přebírá jej od Inspirina a s blaženým úsměvem zaujímá místo vedle nosítek s kostelem. Hrabě se zedníky odchází.

Trinitář: *(S povzdechem)* Byly to překrásné roky služby u nohou zašovské Matičky. Lidé zbožní, kraj drsný, ale malebný. – Jakýsi démon však vstoupil do srdce císaře pána Josefa II. Snad zapomněl, že jen z Boží milosti třímá císařské žezlo. Jal se dělat na poli církevním pořádky, které se zvrhly v obrovský zmátek a loupení.

Přichází biřic, strhne trinitáři škapulír a nasadí mu biret. Trinitář změni blažený výraz tváře v tragický.

Inspirin: To se stalo v roce 1782. Trinitáři byli vyhnáni, majetek zabaven a jen jeden z bratří směl zůstat byv ustanoven za faráře v nově zřízené farnosti v Zašové.

To však nezmenšilo věhlas našeho obrazu. Noví duchovní správcové se stejně jako Trinitáři starali o zvelebení poutního místa.

Trinitář-farář odkládá obraz na stojen a odchází. Inspirin se staví stranou. Na scénu přichází kaplan Žlebčík s malířem Šichanem.

Žlebčík: Tak toto je mistře Šichane má rodná obec a tuto poutní chrám o kterém jsem vám tolik na faře ve Vyškově vyprávěl. A hled'te naše Bohorodička. Obraz prostý, ale zbožnými věřícími upřímně ctěn. Zhotovte si skicu. Věřím, že anděl Inspirin nebude zahálet *(Inspirin se významně zatváří a zamává publiku)* přivedete na svět dílo umělecké, za které se Zašová nebude muset už vůbec stydět.

Mistr Šichan se jme skicovati. P. Žlebčík mu nakukuje přes rameno. Doprostřed scény vstupuje Inspirin

Inspirin: To už jsme, přátelé, někde před rokem 1883. Zašovský rodák Pater Josef Žlebčík, tou dobou kaplan ve Vyškově, domluvil s Brněnským malířem Šichanem zhotovení reprezentativní umělecké verze Panny Marie zašovské. *P. Žlebčík s malířem odcházejí.* No řeknu vám, inspirovat se malíř Šichan dal, ale mistr Jiří od sv. Jiří to nebyl. Jenže co dělat dílo starého mistra bylo neuměle přemalováno a tak nemůžeme Pateru Žlebčíkovi zazlívat, že chtěl pro svou rodnou obec dílo umělecké.

Inspirin bere obraz ze stojanu drží ho před sebou a ustupuje do pozadí. Zleva přichází P. Žlebčík, nese nový obraz (verze III.)přikrytý plachetkou. Zprava zašovský farář P. Josef Arnošt.

P. Arnošt: Vítám vás milý bratře. Hořím zvědavostí, jaký to dar nesete našemu kostelu.

P. Žlebčík: Důstojnosti, od chlapeckých let jsem si přál, aby patronka mé rodné farnosti byla vymalována důstojnou a uměleckou formou. Musím říci, že mistr Šichan mě nezklamal. Hled'tě! *Postaví zahalený obraz na stojan a roušku sejme!*

P. Arnošt: Och! *Odstoupí dva kroky vzad.* Jak líbezná a něžná. *(Obrátí se k P. Žlebčíkovi, uchopí jeho pravici oběma rukama.)* – Bratře jsem ti nesmírně zavázán. Tento obraz bude nadále zdobit hlavní oltář. Co s tím starým. Jen tak ho vyhodit by byla jistě svatokrádež – už kvůli těm generacím poutníků před námi. Pověsíme jej na boční stěnu presbytáře. *Bere obraz Inspirinovi z rukou a opírá jej o nohy nosítek s kostelkem. Znovu se staví před nový obraz. Jaká krása.*

Spolu s P. Žlebčíkem se uklánějí novému obrazu a oba odcházejí – třeba vlevo...

Inspirin: A takto vyzdobený kostel znali poutníci až do roku 1956. Možná, že i mezi vámi se najdou pamětníci tohoto uspořádání.

Pak přišla doba zlá, doba srpu, kladiva a rudých transparentů. Jen málo umělců mi tehdy bylo ochotno otevřít své srdce a svou mysl. Po atelierech a uměleckých

dílnách začali rejdit skřeti socialistického realismu a svým smrdutým dechem zatemňovali mysl všem, kdo si je do svého srdce vpustili. Jedna dobrá duše se však skřetům ubránila.

Vchází M. Bognerová v bílém plášti s paletou a štětcem, naproti P. Boháč

P. Boháč: rád vás vidím slečno. Vážím si Vaší ochoty zhotovit kopii našeho starobylého obrazu.

Podají si ruce na pozdrav. Přistoupí spolu k obrazu opřenému o nosítka. Každý z jedné strany. Boháč pokračuje:

Boháč: Ozvali se mi odborníci z Prahy. Nějaký malíř Jaroslav Alt, prý je asistentem profesora Slánského na pražské akademii, chce obraz restaurovat. Prý je to přemalba něčeho staršího. Tak se, prosím, chopte díla, ať se nám zachová původní vzhled našeho poutního obrazu.

Bognerová: Ráda, pane faráři. Pro mě je to zajímavá práce, bude mi užitečná i při studiu.

Boháč: Hlavně, ať vám škola dobře dopadne. Však Panna Maria vám u zkoušek vyprosí světlo Ducha sv. a anděl Inspirin také zařaduje! Nemějte strach.

Oba odcházejí. Do popředí vystupuje Inspirin a znovu se ujímá slova.

Inspirin: Slečna Bognerová se dala pilně do práce, a tak v r. 1953 se stal majetkem zašovského chrámu další v pořadí už 3. obraz. Náš příběh začíná být docela slušně zapletený. Proto si ve stručnosti zopakujme, jak ty naše obrazy vznikaly.

Postaví se na levý bok v popředí a gesty uvádí příchodí. Zprava vstupují jednotlivé postavy a každá nese svůj obraz.

Inspirin: Nejstarší dílo vytvořil pražský Mistr Jiří od sv. Jiří

Zprava vstoupí Mistr Jiří a nese obraz verze I.

Inspirin: V průběhu staletí si zbožní zašovjané svépomocí obraz opravují, až je jeho vzhled podstatně změněn.

Zprava vstoupí Petr a nese obraz verze II. Přistoupí k mistru Jiřímu a překryje jeho obraz svojí verzí. Odejde ze scény.

Inspirin: V polovině 19. století namaluje nový obraz brněnský malíř Šichan.

Zprava vstoupí Mistr Šichan a nese obraz verze III. Postaví se vedle Mistra Jiřího.

Inspirin: Před půl stoletím v r. 1953 zhotovila kopii starého obrazu slečna Marie Bognerová, studentka Akademie múzických umění v Praze.

Zprava vstoupí Bognerová a nese obraz verze II. Postaví se vedle Šichana.

Inspirin: A blíží se rozuzlení našeho příběhu:

Zprava vstoupí P. Boháč následován malířem Altem. Oba přistoupí k obrazu Mistra Jiřího.

Boháč: Místře, není mi z toho dobře u srdce. Dávat takový obraz z rukou... Církevní umění dnes málokoho zajímá.

Alt: Nebojte se pane faráři! Obraz je pojištěn na dvace tisíc korun. A soudruzi v Praze na akademii budou opatrní.

Boháč: Bůh vás provázej! Už aby byl obraz nazpět.

Alt: Opravdu se nemusíte bát. My v Praze jsme rádi, že můžeme posloužit pracujícím lidu Valašska.

Odchází s obrazem ze scény. Mistr Jiří zůstává s prázdnými rukama. Boháč jde k němu a pokračuje ve výkladu.

Boháč. Od února 1955 jsem trnul, jak celá akce dopadne. Matka Boží a jistě i anděl Inspirin obraz dobře pohlídali. Konečně v listopadeu 1956 se obraz zase vrátil do svého domova.

Vchází malíř Alt a nese vítězoslavně obraz překrytý rouškou.

Alt: Čest práci! Pane faráři, tak vám obraz neseme celí unešení. Ani nevíte, co jste v kostele měli za vzácnost. Teď to uvidíte!

Vloží obraz do rukou mistru Jiřímu a sejme roušku.

Boháč: No to je krása! Neuvěřitelné. Tedy práce se zdařila... Místře ani nevím jak se vám odvděčit.

Alt: *mávně rukou.* Nám vděčný být nemusíte. Pracujícím lidu naší lidovědemokratické republiky poděkujte. A z kazatelny farníkům vysvětlete, že jedině naše strana a vláda se dokáže dobře postarat o kulturní dědictví národa.

Podává si ruce a Alt odchází.

Inspirin: Nenechtejte se zmást lfbivými řečičkami. Obraz byl sice obnoven, ale jaké trápení přichystali soudruzi panu faráři, když chtěl opravit kostel...! O tom si můžeme povědět třeba příště.

Odstoupí opět stranou a pokračuje.

Inspirin: A to je konec naší historie. P. Boháč vrátil obnovený obraz na jeho čestné místo nad oltářem...

Boháč vede mistra Jiřího i s obrazem doprostřed scény.

Kopii slečny Bognerové zavěsil do sakristie...

Boháč odvádí slečnu vpravo

A obraz darovaný rodákem Žlebčíkem dnes zdobí farní kancelář.

Boháč odvádí Šichana vlevo.

Inspirin: Těšilo mě, milí poutníci, že jste se se mnou porozhlédli staletími. Važte si krásných děl, která zdobí Váš kostel. Ti dávní umělci se mnou nechali inspirovat, poněvadž nezavírali srdce vanutí Ducha.

Ikdyž možná většina z vás není umělecky nadána, pamatujte že krásný může být nejen obraz, nejen socha či hudební skladba, ale také úsměv nebo pohazení. A k tomu máme nadání všichni.

Panna Maria Zašovská
Milostný obraz z r. 1475
desková malba

Panna Maria Zašovská
lidová přemalba původního gotického
obrazu

Panna Maria Zašovská
v pojetí Josefa Šichana
olej na plátně 1883

Scénka pro Zašovskou pouť v r. 2007

Pracovní název: Na nebeské vrátnici

Účinkující:

Motocyklista Slavomír Bajaja (MSB)	--	Petr Borovička
Dopravní policistka	--	Milada Borovičková
Sv. Petr	--	Tomáš Borovička
Sv. Felix z Valois	--	Jakub Sobotka
Sv. Jan z Mathy	--	Michal Princ
Anděl strážný	--	Jana Borovičková
+ P. Josef Odstřelil	--	Vojtěch Daněk
+ kameník Karel Kerle (KKK)	--	Richard Šimčík
Nosiči dopravních značek (3-4)	--	drobotina

1. obraz SILNICE

Uprostřed podia motocykl žádá do hlediště. Přichází Motocyklista Slavomír Bajaja (MSB)

MSB: Díky, Bože, za ten krásný den! Který motorkář by dnes zůstal doma! Ale pozor, nejsem ledajaký motorkář! Jsem Slavomír Bajaja, motorkář poutník a brázdím silnice naší drahé vlasti, abych v co nejkratším čase navštívil všechna poutí místa. Zatímco naši vzácní předkové šlapali prašné cesty, aby jednou či dvakrát za život padli na kolena v chrámech na sv. Hoře, či na sv. Hostýně, já díky svému jednostopému ori během několika sezón doputuji ke všem posvátným místům zemi koruny české.

Ho ho, je čas abych vyrazil. Kam se to dnes ubíráme?

Nasadí přílbu, otevře zápisník na sedadle motocyklu a zvolá:

MSB: Do Zašové, do Zašové, vždyť je tam dnes pouť!

Usedne na motocykl, nastartuje a jede. Nosiči dopravních značek běhají střídavě vlevo a vpravo a simulují ubíhající krajinu. Stejným způsobem přicupitá od obzoru strážník se vztýčeným zastavovacím terčem. MSB zastaví a probíhá silniční kontrola.

DP: Dobry den, pane řidiči, silniční kontrola? Předložte, prosím, osobní doklady a doklady od vozidla.

Prohlíží doklady.

DP: Kam tak spěcháte?

MSB: Do Zašové

DP: Do Zašové? A co tam dávají dnes v neděli?

MSB: Vy to nevíte? Vždyť je tam hlavní pouť! Kdo dnes není v Zašové, jako by nebyl! A já tolik spěchám, abych ještě stihnul hrubou mši sv.

DP: Ale to se podívejme, nějaký zbožná motorkář. Byla vám naměřena rychlost 118 km/h. Když tedy spěcháte na bohoslužby, měl byste vědět, že anděl strážný, na rozdíl od vás, rychlost dodržuje. Když jedete rychleji, snadno ujedete jemu i jeho mocné ochráně.

Na scénu vpadne uřícený anděl strážný. V předklonu opřemý o kolena se vydýchává a sleduje rozhovor motocyklisty se strážníkem.

DP: *(pokračuje)* Berte to jako napomenutí. A andělovi strážnému neujíždějte.

Vrací MSB doklady. Ten je radostně přijímá, startuje a ujíždí dále. Policista odcupitá po linii perspektivy z hlediště. Anděl strážný se zoufalým výrazem a s nataženými rukama cupitá (na místě) za motocyklistou a na rozdíl od DP se odsouvá od motocyklisty pomaleji, aby se znázornilo, že opět motocyklistovi nestačí.

Proběhne opět několik značek. MSB se rytmicky naklání tu doleva tu doprava, až náhle vykřikne rozhodli ruce pak sestoupi s motocyklu vypne motor, udělá kotoul a zůstane ležet.

Vzápětí dobíhá anděl strážný. Zastaví se nad ležícím MSB, dá ruce v bok a pokyvuje hlavou.

Anděl: *(rozčileně)* Himbajs, plantážníku! Jak jinak to mohlo dopadnout, když ani napomenutí strážníka nepomohlo.

Uklidní se a pokojným hlasem pokračuje:

Anděl: Milá dušičko, čas se naplnil, z těla ven a alou do věčnosti.

MSB vstává, blaženě se protahuje, jako po dlouhém spánku. Anděl ho bez okolků uchopí za ruku a odtáhne ze scény.

2. obraz NEBE

Nalevo stolec vrátnice. Za stolem sedí sv. Petr. Pozorně sleduje monitor PC a občas něco zapíše na klávesnici. Zprava zezadu vleče anděl za ruku + MSB. Staví se doprostřed pódia a uklání se směrem k vrátnici.

MBS: Chvála Kristu! Svatý Petře, další přírůstek?

Sv. Petr: Copak, copak, tak brzy po ránu!

Obrací se na MSB:

Sv. Petr: Co jste zač?

MSB: *(mluví nejistě, udiveně se rozhlíží)* Já jsem, prosím pěkně, motocyklista poutník Slavomír Bajaja.

Anděl: *(skočí do řeči)* A nedbal rad a napomenutí dopravního strážníka. Překročil nejvyšší dovolenou rychlost, samozřejmě, že mi ujel...

MSB: *(pláčtivě)* ...a dopadlo to tragicky.

Vzadu se objeví zadumaná dvojice sv. Felix z Valois a sv. Jan z Mathy. Při následující řeči o Zašové, pozorně zvednou hlavu.

Sv. Petr.: Hm, to se tam dole na zemi tak říká – že tragicky. Buďte rád, že už máte životní pouť za sebou. Ve věčnosti je to lepší.

MBS: Jenže já při své životní pouti chtěl stihnout spoustu dalších poutí a teď už nebudu moci. Víte, já jsem zbožný! A zrovna dnes jsem měl namířeno k Matičce Boží do Zašové.

Sv. Petr: K Matičce Boží, říkáte? To jako mám rozumět, že je tam asi její obraz nebo soška, není-liž pravda.

MSB horlivě přikyvuje a sv. Petr pokračuje.

Sv. Petr: Tady, holenku, nemáme ani obraz ani sošku, tady máme Matičku Boží skutečnou. Ještě sice nevím, kam Vás zařadím, ale než se ty personální formality vyřídí, ona se na vrátnici určitě zastaví. Chodí sem ráda. Říká vždycky: Tak kolik toho, Petře, bylo dnes? Všichni tam dole žadoní, abych za ně prosila *nynti* i v hodinu smrti jejich, tak se chci s těmi dušičkami pozdravit a ujistit je, že jsem prosila a přimlouvala se i za ně...

Do popředí vystoupí a ke dvojici se přitočí sv. Felix z Valois a Jan z Mathy

Sv. Petr: A podívejme se na to! Sv. Felix z Valois a Jan z Mathy, zakladatelé řádu trinitářského! Buďte zdraví ogaři. Dlouho jsem vás tady neviděl. Pustili vás na vycházku?

Sv. Felix: Ano v klášteře věčnosti je dnes vycházkový den pro zakladatele řádů.

Sv. Jan: Tak jsme si s Felixem řekli, že si spolu zavzpomínáme na ty časy zakládání...

Sv. Felix: Na to 12. století, jak mě tuhle Jenda v poustevně v hlubokém lese našel a vyprávěl mi své vidění.

Sv. Jan: Myslíš to vidění s jelenem u studánky? To také, ale hlavně o křesťanech, kteří padli do saracénských rukou. Založili jsme pak řád na vykupování otroků. Bratři přibývalo, do celého světa se rozešli a budovali další řeholní domy. A vždycky za dobré znamení pokládali, když se v blízkosti budovaného kláštera nalézala lesní studánka.

Sv. Felix: Těšili jsme se tu spolu s Janem, když jsme z věčnosti pohlíželi na to, jak bratři studánky u svých klášterů zvelebují. Zrovna dnes je slavná pouť v Zašové. Tam měli naši bratři Trinitáři také klášter i se studánkou. Jenže už dávno byli vyhnáni císařem Josefem.

Sv. Jan: Ale studánka, ta milá studánka tam ve Stračce zůstala. Je tam odedávna. Zbožnými legendami obestřená. Naši bratři, byť jen šedesát roků v Zašové přebývali, tolik se o studánku starali, že její věhlas stále narůstal.

Sv. Felix se obrací na MSB

Sv. Felix: A co vy, milý poutníku před branami věčnosti? Zaslýchli jsme, medle, že vám Zašová také není neznámá.

MSB: Je i není. Pocházím s Bohem zapomenutého českého pohraničí. Zatoužil jsem všechna poutní místa naší vlasti navštívit, víru svou slábnoucí tak povzbudit a o Zašové jsem se dočetl, jakou slávou to poutní místo kdysi na Valašsku slyňulo. Teď ale vidím, že není marné připutovat až k bráně věčnosti. Poněvadž to, co se dovidám od samotných svatých zakladatelů řádu Trinitářského, to bych se asi na té dnešní pouti těžko dozvěděl.

Ze zdu svolna přichází † P. Josef Ostrčil

P Ostrčil: Chvála Kristu! Jdu takhle po centrálním náměstí věčnosti a na informačním displeji vidím: Diskuse dne: Zašová, místo konání: brána sv. Petra. Tak chvátám, chvátám, abych se dověděl, koho ta moje milá Zašová tolik zajímá.

Sv. Petr roztahuje ruce a radostně volá

Sv. Petr: pane faráři! – Představuji vám poutníka, který sice chtěl do Zašové, ale místo toho dorazil až k nám.

P. Ostrčil podává ruku MSB

P Ostrčil: Josef Ostrčil jméno mé. Těší mě, rád vás poznávám. Škoda, že jste do Zašové nedorazil. Takový pěkný den je tam dnes dole... Život ve věčnosti v lásce Boží je vrcholem blaha, ale přiznám se vám, někdy bych alespoň na chvíli zase usedl na lavičku v chladivém stínu u studánky.

Zasní se

P. Ostrčil: Byly to krásné časy...

Sv. Petr žertovně hrozí prstem směrem k P. Ostrčilovi

Sv. Petr. Takové výsady podívat se na zemi mezi smrtelníky požívá jen Matka Boží.

P Ostrčil: Inu, to já jen tak, abyste věděli, jak mi to krásné místo přirostlo k srdci. Tenkrát jsem myslel právě na Matičku Boží i na jednu z jejích mimořádných návštěv světa pozemského. Když se tehdy roznesla zpráva, že se pasačce v Lurdech Panna Maria zjevila, hned mě napadlo, abychom ji i v Zašové uctili: když je patronkou poutního chrámu. Hned jsem začal plánovat, jak by se ten lurdský zázrak mohl připomenou i u nás. Uvažoval jsem: „V Lurdech vyvěrá zřídlo zázračné vody. A dějí se u něho zázraky stejně jako v naší Stračce. A obojí na přímluvu Panny Marie. Proč tedy neudělat takové lurdské zákoutí právě na tom svatém místě?“

Dvojice svatých zakladatelů se vloží do rozhovoru.

Sv. Felix: Otče Josefe, jsme vám velmi zavázáni, co jste pro Zašovou udělal. Když naši bratři museli na konci 18. století z toho místa odejít, trnuli jsem jak my zde na nebi, tak bratři na zemi, jakým protivěstivím ještě bude to sv. místo vystaveno. Uplynulo století, a Boží prozřetelnost povolala Vás.

Sv. Jan: A tam, kde naši bratři přestali, vy jste pokračoval. Jistě nebylo jednoduché jeskyňku pro sochu Panny Marie zbudovat.

P. Ostrčil: Milí bratři, vám zde na nebi jistě nemusím vysvětlovat, jak obdivuhodný režisér lidských osudů je náš Pán. Uplatnil svou dobrotivou vůli i v tomto mém snažení. – Sv. Petře, nešel by sehnat Ká-Trojku?

Sv. Petr: Pokusím se!

Do mikrofonu:

Sv. Petr: Pozor, pozor, hlášení nebeského rozhlasu. Ká-Trojka, ať se okamžitě dostaví na bránu u sv. Petra. Je to důležité. Opakují Ká-Trojka, ať se okamžitě dostaví na bránu u sv. Petra. Je to důležité.

Ze zadu se přičítí kameník Karel Kerle, udýchaně

KKK: Kdo mě to volá, co se děje!

P. Ostrčil: Klid Ka-Trojko! Povídáme si o Stračce a tady náš nový přírůstek (*ukáže na MSB*) by určitě rád věděl, jak to bylo s jeskyňkou ve Stračce.

P. Ostrčil se obrátí k MSB a představuje Ká-Trojku s důrazem na každé počáteční „k“

P. Ostrčil: Náš kameník Karel Kerle. My mu říkáme zkráceně Ká-trojka. A mu to, kulišákovi, nevdá! Nemám pravdu? Co?

Štouchne přátelsky do KKK.

KKK se stydlivě přikrčí, chytne si bradu a rozpačitě se kývá ze strany na stranu

KKK: No, měl náš pan farář se mnou tehdy trápení. Jak to bylo s jeskyňkou, říkáte!

P. Ostrčil přikyvuje a blahosklonně se usmívá.

KKK: S nápadem zbudovat jeskyňku přišel pan farář. A pořád na mě: Karle, pusť se do toho. Karle. Pán Bůh ti to stonásob odplatí. Jenže já měl spoustu jiné práce a říkal jsem si: nejsem tu od toho, abych dělal za PánBůh zaplať. Přece živím rodinu. Tak jsem jen slíboval a práci oddaloval. – Ale Boží prozřetelnost mi brzy ukázala, že živit rodinu je sice čestný závazek, ale splnit ho může jen ten, kdo je obdařen darem zdraví. Přišlo na mě velké soužení. Křeče a bolesti, že jsem nebyl schopen pohybu. Odvezli mě na kliniku až do Olomouce. Tam se nade mnou sešli doktoři, mudrovali, nakonec mě operovali, ale říkali. Pane Kerle nebude to nadlouho. Jen pár měsíců života jsme vám přidali. Jařku, povídám si, od čeho je pramen ve Stračce. Na kolika nemocných už Pán projevil svou moc, když byla vzývaná Jeho Matka! A tak naši doma nosili vodu ze Stračky. Píl jsem ji, umýval jsem se v ní, vařili mi z ní. Žádnou jinou vodu jsem nepřijímal. A po čase jsem z lůžka vstal, a ne pár měsíců, jak doktoři slíbovali, ale ještě pěknou řádku let jsem po světě chodil a zdraví jako vzácného Božího daru jsem si od té doby vážil.

Do debaty se vloží P. Ostrčil:

P. Ostrčil: A tak milý Karlík, náš mistr kamenický, když takto byl zdraví znovu získal, překrásnou jeskyňku z vděčnosti našemu Pánu a mocné přimluvě Panny Marie ve Stračce zbudoval. Pamatuji si to přesně. Bylo to v r. 1898. A tak jsem konečně mohl do jeskyně nechat umístit sochu Lurdské Panny Marie.

MSB: Ale já se dočetl, že ve Stračce je v jeskyni socha Panny Marie s malým Ježíšem v náruči a podává prosebníkům šňůrku, prostě Panna Maria Zašovská!

P. Ostrčil: Ó ano, je to tak. Půl století na to P. Heřman Štíhel, nechal zhotovit sochu Zašovské Panny Marie. Vystřídala v jeskyňce tu lurdskou. Původní socha našla místo pod kůrem ve farním kostele.

MSB: Škoda, že se mi nepodařilo dokončit pouť na tak slavné místo.

Sv. Jan: Nebud'te smutný, mladý muži. Vždyť jste dokončil životní pouť v tom pravém a nejdůležitějším cíli.

Sv. Petr: Toužil jste spatřit sochu a hle, ne socha ne obraz...

Ukáže rozmáchlým gestem do hlediště nad hlavy diváků. Zazní vznešené famfáry. Všichni herci na pódiu s rozjasněnými tvářemi pohlžejí šikmo vzhůru nad hlavy diváků.

Sv. Petr: ona – sama svatá Panna – je zde.

Všichni se hluboce ukloní. Pak se napřímí a postupně pronášejí zdravice od leva, a to tak, že ten kdo mluví vykročí dopředu a pateticky pronáší.

1. Buď pozdravena, skrze tebe se raduje se zemí nebe; buď pozdravena, skrze tebe se s nebem veselí země.
2. Buď pozdravena, jsi věčným hlasem apoštolů; buď pozdravena, jsi neporazitelná odvaha všech mučedníků.
3. Buď pozdravena, ty veliká opora víry; buď pozdravena, ty jasné poznání milosti.
4. Buď pozdravena, Matko věčné Hvězdy; buď pozdravena, záře tajemného dne.
5. Buď pozdravena, tys zhasla světlo klamu; buď pozdravena, tys osvětila cestu k Trojjedinému Bohu.
6. Buď pozdravena, ty sídlo nekonečného Boha; buď pozdravena, ty bráno svatého tajemství.

Hlas Panny Marie.

PM: Jak milé je slyšet Vaše spravedlivé chvály. Naplňuje se bez přestání proroctví, které jsem v Duchu svatém vyslovila na počátku těch vznešených událostí. Od této chvíle mě budou blahoslavít všechna pokolení. Bůh mi učinil veliké věci, chválíte mě vy zde v nebi, chválí mě i na zemi. Jen pohleďte!

Účinkující skloní hlavy a dívají se přes okraj pódia dolů.

PM: Už se řadí další pokolení těch, kteří mě chválí. Řadí se k průvodu do milého údolí ve Stračce. Jejich oddanost mě naplňuje radostí. Ano budu se za ně přimlouvat stále i v hodinu jejich smrti.

Účinkující zvolají jednohlasně

AMEN !

Chvilí zůstanou stát s hlavami zdviženými za vzdalující se Pannou Marií. Pak klesnou zrakem do hlediště, chvíli se usmívají a pak se ukloní tentokrát divákům.

Zašovské „Zdrávas“

Všude kolem slunko
přenádherně svítí,
v nedělu v Zašové
není slyšet lidí.

V tém Božím tichůčku
v dálce ptáček zpívá,
za plotem stařenka
na cestu sa dívá.

Chudobná cérečka
hore dědinů de,
za Pannu Mariu
k téj Zašovskej vodě.

Třeba má trápení
třeba de enem tak,
třeba de k Marii
Bohu poděkovat'.

Ref.:

=====

Zdrávas bud' Maria milosti si plná
požehnaný plod života Tvého Ježíš,
svatá jsi Maria Matičko Kristova
pros za nás hříšné nyní i v umírání.
Zdrávas bud' Maria svatá jsi Maria
Královno spravedlivých

=====

Za moju maměнку,
že nemocná není,
za tu její lásku,
ruky pohlazení.

Za mého šohajka,
že je na mňa hodný,
že v šenku nesédí,
po iných nehlédí.

Za ty všecky dary,
co nám Bože dáváš,
aj za tu stařenku,
co za plotem mává.

Ref.:

=====

Zdrávas bud' Maria milosti si plná
požehnaný plod života Tvého Ježíš,
svatá jsi Maria Matičko Kristova
pros za nás hříšné nyní i v umírání.
Zdráva bud' Maria svatá jsi Maria
Královno spravedlivých

=====

Zašovské Zdrávas

Sloka:

Všu - de ko - lem slun - ko pře - nád - her - ně sví - tí

v'Ne - dě - lu v'Za - šo - vé ne - ní sly - še't lu - dí

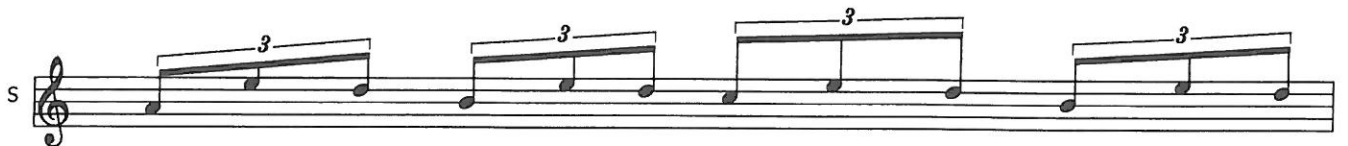
Ref.:

Zdrá - vas bud' Ma - ri - a mi - los - ti si pl - ná

po - žeh - na - ný plod ži - vo - ta Tvé - ho Je - žíš

sva - tá jsi Ma - ri - a Ma - tič - ko Kris - to - va

pros za nás hříš - né ny - ní i v'u - mí - rá - ní

Zdrá - va - bud' Ma - ri - a sva - tá jsi Ma - ri - a Krá - lov - no spra - ved - li - vých